

Пропозиції та зауваження НААУ до проєкту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України "Про доступ до судових рішень" щодо прозорості та публічності угод про визнання винуватості (реєстр. № 15563 від 27.08.2026)

НААУ опрацювала проєкт Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Закону України "Про доступ до судових рішень" щодо прозорості та публічності угод про визнання винуватості (реєстр. № 15563 від 27.08.2026) та зазначає таке.

1. Необхідність коригування кримінально-процесуального інституту угод про визнання винуватості назріла давно. В цій царині законопроект № 15563 є актуальним, своєчасним, спрямованим на вирішення важливих поточних проблем правозастосування, отже, підлягає прийняттю з включенням до чинної системи права України.

2. Разом з тим, законопроект містить окремі недоліки, які потенційно спроможні нівелювати очікуваний ефект в разі прийняття законопроекту № 15563 в запропонованій редакції.

3. Другий абзац частини восьмої статті 27 КПК проєкту № 15563 сформульовано в такій редакції:

...Інформація про розмір, підставу, спосіб та одержувача будь-яких платежів, передбачених угодою про визнання винуватості або вироком, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, крім відомостей, що становлять державну таємницю відповідно до закону, та інформації, що містить персональні дані...

Якщо в прийнятому Верховною Радою України законі буде збережено фразу *«...крім відомостей, що становлять державну таємницю відповідно до закону, та інформації, що містить персональні дані...»*, – одне це положення знівелює ідею і результат впровадження даного законопроекту.

Керівник будь-якого органу досудового розслідування, приміром, керівник підрозділу НАБУ, відповідно до положень КПК України має процесуальні повноваження прийняти постанову, якою застосувати до особи, що уклала угоду з прокурором, заходи безпеки у вигляді заборони оприлюднення даних про особу. Це – його дискреційне право.

Зазначена постанова автоматично надасть відомостям про особу і про умови угоди з прокурором статусу державної таємниці з закриттям доступу до неї з боку широкого загалу.

За принципом ланцюгової реакції суд буде змушений ухвалити рішення про забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства у спосіб проведення закритого судового провадження з подальшим обмеженням доступу до вироку в Єдиному Державному реєстрі судових рішень.

4. В третьому абзаці частини восьмої (8) статті 27 КПК законопроект передбачається обмеження для суду, що він не має права постановити рішення про закриті судові засідання, обмежити доступ до вироку в частині відомостей про майнові зобов'язання сторони угоди, розмір коштів, що підлягають сплаті, їх правову підставу та одержувача.

Однак, абзац другий частини восьмої (8) проекту містить виключення, про яке йшлося вище, що надає суду право застосовувати виключення до всіх ситуацій, які будуть предметом судового засідання щодо затвердження угоди.

Тобто, в разі прийняття законопроект «Про доступ до судових рішень» щодо прозорості та публічності угод про визнання винуватості» в запропонованій редакції та надання йому статусу Закону України, ситуація залишиться в тому самому стані, що і на момент прийняття законопроект № 15563.

5. Абзац четвертий частини восьмої (8) статті 27 КПК законопроект № 15563 передбачає положення:

«Угода про визнання винуватості, затверджена судом, та вирок, яким затверджено таку угоду, підлягають оприлюдненню в Єдиному державному реєстрі судових рішень не пізніше п'яти днів з дня затвердження угоди судом».

Дана новела виглядає дещо дискусійною, оскільки КПК передбачає механізм, згідно з яким за результатами затвердження угоди про визнання винуватості ухвалюється обвинувальний вирок, який надалі вноситься до ЄДРСР. Частина перша статті 474 КПК України прямо передбачає: якщо угоди досягнуто, до суду з підписаною сторонами угодою надсилається обвинувальний акт.

Іншими словами, фіналізація угоди реалізується у спосіб викладення її положень в обвинувальному вирокі. Текст угоди не публікується в ЄДРСР. Лише вирок.

До речі, пропозиція згідно законопроект обмежити право суду в доступі до угоди чи відкласти оприлюднення угоди – це питання того самого порядку, що й зазначалося вище – угода про визнання винуватості не публікується в Єдиному Державному реєстрі судових рішень.

6. На теперішній час в Єдиному Державному реєстрі судових рішень персональні дані учасників кримінального провадження анонімізовані, прізвище, ім'я, по батькові замінюється позначенням «ОСОБА 1, ОСОБА 2, ОСОБА 3 і т.д.».

Отже, складно визнати обґрунтованим відкриття персональних даних учасників угоди про визнання винуватості за одночасного закриття персональних даних учасників інших категорій судових кримінальних справ, рішення щодо яких містяться в ЄДРСР.

7. Законопроект № 15563 пропонується доповнити статтю 476 КПК України частиною шостою такого змісту:

«6. У разі невиконання або часткового невиконання у строк, встановлений угодою та вироком майнового зобов'язання щодо сплати коштів, що підлягають зарахуванню до Державного бюджету України, прокурор зобов'язаний вжити заходів, передбачених цим Кодексом, для встановлення факту невиконання або часткового невиконання такого майнового зобов'язання та вирішення питання про наслідки такого невиконання...».

Як видається, зазначену новелу доцільно доповнити положенням щодо **конкретного строку, впродовж якого прокурор зобов'язаний вжити заходів** для встановлення факту невиконання або часткового невиконання такого майнового зобов'язання та вирішення питання про наслідки такого невиконання...».

8. Аналогічно видається доречним передбачити в розгляданій частині шостій статті 476 КПК України конкретного строку, коли прокурор має подати до суду клопотання про скасування вироку, якщо з боку особи відбулося невиконання або часткове невиконання майнового зобов'язання по угоді.

9. В п. II. Прикінцеві та перехідні положення включено пропозицію внести до статті 3 Закону України «Про доступ до судових рішень» після частини шостої нову частину сьому такого змісту:

«7. До Реєстру включаються також угоди про визнання винуватості, затверджені судом, як документи, що є невід'ємною частиною судового рішення, яким затверджено відповідну угоду. Угода про визнання винуватості вноситься до Реєстру одночасно із судовим рішенням, яким її затверджено, та оприлюднюється разом із таким судовим рішенням».

Пропозиція вносити до ЄДРСР тексти угод – спірне рішення. Як видається, можна обмежитися внесенням до Реєстру повного тексту вироку за угодою про визнання винуватості, в якому міститься уся інформація про умови укладеної сторонами й затвердженої судом в обвинувальному вироку угоди.